

VII.Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII.Qiymətləndirmə: Fənn üzrə tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemlə qiymətləndirilir. Yəni tələbənin fənn üzrə toplaya biləcəyi balın maksimum miqdarı 100-ə bərabərdir. Bu balın yarısı (50 balı) tələbənin semestr müddətində fəaliyyətinin nəticəsinə (cari qiymətləndirmə), digər yarısı isə (digər 50 balı) imtahanın nəticəsinə (aralıq qiymətləndirmə) görə verilir.

Fənn üzrə cari qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 bala aşağıdakılar daxildir:

- 20 bal - seminar dərslərində fəaliyyətinə görə;
- 30 bal - kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı LDU-nun Elmi Şurasının 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahanda qazanılan balların maksimum miqdarı 50-dir. İmtahan yazılı şəkildə aparılır və imtahan biletinə bir qayda olaraq fənn üzrə tədris olunan mövzulara aid 5 sual daxil edilir. Hər sual maksimum 10 bal olmaqla qiymətləndirilir (aşağıda qeyd olunan qiymət meyarına əsasən) ki, bu da toplamda fənn üzrə aralıq qiymətləndirmənin nəticəsinə görə verilən maksimum 50 balı təşkil edir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal - tələbə keçilmiş materialı dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir;
- 9 bal - tələbə keçilmiş materialı tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun məzmununu tam açə bilir;
- 8 bal - tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal - tələbə keçilmiş materialı yaxşı başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir;
- 6 bal - tələbənin cavabı əsasən düzgündür;
- 5 bal - tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir;
- 4 bal - tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal - tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;
- 1-2 bal - tələbənin mövzudan qismən xəbəri var;
- 0 bal - cavab yoxdur.

Tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balının (imtahanda topladığı balın) miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin fənn üzrə aralıq qiymətləndirmə balı cari qiymətləndirmə balına (semestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala) əlavə olunmur.

Fənn üzrə cari və aralıq qiymətləndirmənin ümumi nəticəsinə görə tələbənin biliyi yekun olaraq aşağıdakı kimi qiymətləndirilir:

Bal aralığı (göstərilən ballar daxil olmaqla)	Hərflə işarəsi	Sözlə yazılışı
91-100 bal	A	əla
81-90 bal	B	çox yaxşı
71-80 bal	C	yaxşı
61-70 bal	D	kafi
51-60 bal	E	qənaətbəxş
51-baldan aşağı	F	qeyri-kafi

IX. Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin Daxili intizam qaydalarını pozduqda onun barəsində mövcud qanunvericilik çərçivəsində müvafiq tədbir görülməkdir

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 30 saat , seminar 30saat. Cəmi: 60 saat

№	Keçirilən mühazirə və seminar mövzularının məzmunu	Saat		Tarix
		M	S	
1	Giriş. Azərbaycan-ərəb əlifbasının tarixi inkişafı və xətt növləri. Əlifbanın ümumi qrafik və orfoqrafik prinsipləri Plan: 1.Yazı haqqında ümumi məlumat 2.Yazı sistemləri 3.Xətt növləri 4.Əlifbanın ümumi qrafik və orfoqrafik prinsipləri Mənbə:[1,3,4,5]	2	2	
2	Yardımcı işarələr. Saitləri ifadə edən hərəkələr. Samitləri ifadə edən yardımcı işarələr və "təvvin" işarəsi Plan: 1.Yardımcı işarələr 2.Fəthə işarəsi 3.Kəsre 4.Zəmmə 5.Sükun 6.Təşdid 7.Təvvin Mənbə:[1,3,4]	2	2	
3	"Əlif" hərfi. "Mədd" işarəsi. "Vav" hərfi Plan: 1."Əlif" hərfi 2. "Mədd" işarəsi 3. "Vav" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
4	"Ye" və "hə" hərfləri Plan: 1. "Ye" hərfi 2. "Hə" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
5	"Be", "te", "se" və "pe" hərfləri Plan: 1. "Be" hərfi 2. "Te" hərfi 3. "Se" hərfi 4. "Pe" hərfi Mənbə:[1,2,4,5]	2	2	
6	"Cim", "ha", "xe" və "çe" hərfləri Plan: 1. "Cim" hərfi 2. "Ha" hərfi 3. "Xe" hərfi 4. "Çe" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
7	"Dal" və "zal" hərfləri	2	2	

	Plan: 1. "Dal" hərfi 2. "Zal" hərfi Mənbə:[1,4,5]			
8	"Re", "ze" və "je" hərfləri Plan: 1. "Re" hərfi 2. "Ze" hərfi 3. "Je" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
9	"Fe" və "qaf" hərfləri Plan: 1. "Fe" hərfi 2. "Qaf" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
10	"Sin" və "şin" hərfləri Plan: 1. "Sin" hərfi 2. "Şin" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
11	"Sad", "zad", "ta" və "za" hərfləri Plan: 1. "Sad" hərfi 2. "Zad" hərfi 3. "Ta" hərfi 4. "Za" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
12	"Kaf" və "gaf" hərfləri Plan: 1. "Kaf" hərfi 2. "Gaf" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
13	"Lam", "mim" və "nun" hərfləri Plan: 1. "Lam" hərfi 2. "Mim" hərfi 3. "Nun" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
14	"Eyn" və "ğeyn" hərfləri və "həmzə" işarəsi Plan: 1. "Eyn" hərfi 2. "Ğeyn" hərfi 3. "Həmzə" hərfi Mənbə:[1,4,5]	2	2	
15	"Nun+kaf" hərfbirləşməsi. Əbcəd hərfləri. Ərəb rəqəmləri. Şəmsi və qəməri hərflər Plan: 1. "Nun+kaf" hərf birləşməsi 2. Əbcəd hərfləri 3. Ərəb rəqəmləri 4. Şəmsi və qəməri hərflər Mənbə:[1,2,3,4,5]	2	2	

XI. Fənn üzrə tələblər: Tələbə aşağıdakıları bilməli və bacarmalıdır: yazı, yazının növləri, xətt növləri, Azərbaycan-ərəb əlifbasının qrafik və orfoqrafik prinsipləri, fəthə, kəsre və zəmmə işarələri saitləri ifadə edən hərəkələr kimi, samitləri ifadə edən yardımçı işarələr, sükun, təşdid, tənvin işarələri, ikişəkili və dördşəkili hərflər, onların yazılışı və tələffüzü, dördşəkili hərflərin birləşməyən, sağdan birləşən, sağdan və soldan birləşən və soldan birləşən şəkilləri, ikişəkili hərflərin birləşməyən və sağdan birləşən şəkilləri, mədd işarəsi, əbcəd hərfləri, ərəb rəqəmləri, şəmsi və qəməri hərflər, "əl" artikli, həmzə işarəsi kimi məsələlərin araşdırılması.

XII. Fənnin tədrisi üçün nəzərdə tutulan tədris və öyrənmə metodları:

- mühazirə, seminarlar və praktiki tapşırıqlar;
- video və audio mühazirələr;
- müstəqil iş / araşdırma
- debat

XIII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- FTN 1. Qısa mətnləri oxuyub əsas ideyasını müəyyənləşdirir;
  - FTN 2. Oxuduqları və öyrəndikləri mətnlər əsasında dialoq qurur;
  - FTN 3. Lüğət və sorğu kitablarından istifadə edir;
  - FTN 4. Əski Azərbaycan yazısı ilə fars əlifbasının fərqli və oxşar cəhətlərini şərh edir;
  - FTN 5. Salamlaşma, xudahafizləşmə, hal-əhval soruşma, minnətdarlıq, xahişlə bağlı fikirlərini ifadə edir;
  - FTN 6. Klassik ədəbi nümunələr əsasında ümumiləşdirmələr aparır.
- XIV. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:**

XV: Kollokvium sualları:

I Kollokvium sualları

1. Yazı, yazının növləri
2. Piktografik və ideografik yazı növləri
3. Heca yazısı və səs yazısı
4. Azərbaycan-ərəb əlifbasının tarixi inkişafı və xətt növləri
5. Xətt növləri
6. Azərbaycan-ərəb əlifbasının ümumi qrafik və orfoqrafik prinsipləri
7. Yardımçı işarələr
8. "Kəsre", "zəmmə", "təşdid" və "sükun" işarələri
9. Saitləri ifadə edən hərəkələr
10. "Sükun", "təşdid", "fəthə" və "kəsre" işarələri
11. "Tənvin", "sükun", "fəthə" və "zəmmə" işarələri
12. Samitləri ifadə edən yardımçı işarələr
13. "Əlif" hərfi və "mədd" işarəsi
14. "Vav" və "ye" hərfləri
15. "Hə" hərfi

II Kollokvium sualları

1. "Be" və "te" hərfləri
2. "Se" və "pe" hərfləri
3. "Xe" və "çe" hərfləri
4. "Cim" və "ha" hərfləri
5. "Zal" və "dal" hərfləri

6. "Dal", "ze" və "je" hərfləri
7. "Re", "ze" və "je" hərfləri
8. "Fe" və "qaf" hərfləri
9. "Qaf" və "pe" hərfləri
10. "Sin" və "şin" hərfləri
11. "Şin" və "fe" hərfləri
12. "Sad" və "zad" hərfləri
13. "Ta" və "za" hərfləri
14. "Hayi-həvvəz" və "hayi-hotti" hərflərinin bir-birindən fərqi
15. "Sad", "şin" və "qaf" hərfləri

XVI. İmtahan sualları:

1. Yazı
2. Yazının növləri
3. Piktoqrafik və ideoqrafik yazı növləri
4. Heca yazısı və səs yazısı
5. Heca yazısı və ideoqrafik yazı
6. Səs yazısı və piktoqrafik yazı
7. Azərbaycan-ərəb əlifbasının tarixi inkişafı və xətt növləri
8. Xətt növləri
9. Azərbaycan-ərəb əlifbasının ümumi qrafik və orfoqrafik prinsipləri
10. Yardımçı işarələr
11. "Kəsre" və "zəmmə" işarələri
12. Saitləri ifadə edən hərəkələr
13. "Sükun" və "təşdid" işarələri
14. "Tənvin" və "sükun" işarələri
15. Samitləri ifadə edən yardımçı işarələr
16. "Sükun" və "fəthə" işarəsi
17. "Fəthə" və "kəsre" işarələri
18. "Təşdid" və "zəmmə" işarələri
19. "Təşdid" və "sükun" işarələri
20. "Tənvin" və "kəsre" işarələri
21. "Əlif" hərfi və "mədd" işarəsi
22. "Vav" və "ye" hərfləri
23. "Hə" hərfi
24. "Be" və "te" hərfləri
25. "Se" və "pe" hərfləri
26. "Xe" və "çe" hərfləri
27. "Cim" və "ha" hərfləri
28. "Zal" və "dal" hərfləri
29. "Dal", "ze" və "je" hərfləri
30. "Re", "ze" və "je" hərfləri
31. "Fe" və "qaf" hərfləri
32. "Qaf" və "pe" hərfləri
33. "Sin" və "şin" hərfləri
34. "Şin" və "fe" hərfləri
35. "Sad" və "zad" hərfləri
36. "Ta" və "za" hərfləri
37. "Zad" və "ta" hərfləri
38. "Kaf" və "gaf" hərfləri
39. "Lam" və "mim" hərfləri
40. "Mim" və "kaf" hərfləri

41. "Eyn" və "ğeyn" hərfləri
42. "Nun" və "vav" hərfləri
43. "Nun"+"kaf" hərfbirləşməsi
44. "Tə"-məmdudə və "tə-mərbutə" hərfləri
45. "Həmzə" işarəsi
46. "Hayi-həvvəz" və "hayi-hotti" hərflərinin bir-birindən fərqi
47. Şəmsi və qəməri hərflər. "Əl-" artikli
48. "Əl-" artikli və "tənvîn" işarəsi
49. Verilmiş mətni əski əlifba ilə yazın
50. Verilmiş mətni müasir əlifba ilə yazın

"Əski əlifba" fənninin sillabusu 6003012-Muzey, arxiv işi və abidələrin qorunması ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və Əski əlifba fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. "Azərbaycan dili və ədəbiyyat" kafedrasının 307 yanvar 2026-cı il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol № 05).

Fənn müəllimi:

dos. İ.Ə. Seyfullayeva

Kafedra müdiri:

dos. Q.İ. Rufullayev